

Examenul de bacalaureat național 2021
Proba E. d)
Filosofie

Testul 4

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Îrja a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Az etikai irányzat, amelynek Kant egyik képviselője:
 - a. liberális
 - b. deontológiai
 - c. utilitarista
 - d. Hedonista.
2. Arisztotelész felfogásában az erkölcsösség azokra a jó cselekedetekre vonatkozik, amelyek:
 - a. az erénnyel vannak összhangban
 - b. hajlamból voltak elkövetve
 - c. kellemesek és hasznosak
 - d. kötelességből voltak elkövetve.
3. L. Blaga szerint, az *élet értelmének* mibenléte:
 - a. az önfenntartás ösztöne
 - b. az alkotói sors
 - c. a biztonság egyensúlya
 - d. a gyakorlati ész.
4. Imm. Kant által megfogalmazott kategorikus imperativus feltételezi, hogy csakis azon alapelv szerint cselekedj, amely mindenkor egyszersmind úgy érvényesülhet, mint:
 - a. természeti törvény
 - b. az öröm alapelve
 - c. gondolkodási elv
 - d. egyetemes törvény.
5. Úgy a hedonizmus, mint az eudaimonizmus:
 - a. deontologikus etika
 - b. teleologikus etika
 - c. alkalmazott etika
 - d. teológia etika.
6. Egy sajátos alkalmazott etikai probléma jellege:
 - a. ellentmondásos
 - b. elvi
 - c. örök
 - d. bizonyossági.
7. Az emberi lény morális lényként is meghatározható, azaz olyan lényként, aki:
 - a. az érzések által vezérelt
 - b. választani képes a jó és a rossz között
 - c. érthető beszéde van
 - d. eszközöket gyárt.

8. Amivel J.P. Sartre a szabadságot társítja:
- hatalom
 - profit
 - felelősség
 - törvény.
9. J. St. Mill a hedonista etikai szemlélet képviselője, mert nézetében fenntartja:
- hogy az erény szerinti tevékenységként értelmezett boldogság, a helyes mértéket megtartó cselekedetekben rejlik
 - az értékek mennyiségi és minőségi különbségét, és elégségesnek tartja az erényt a boldogság eléréséhez
 - hogy, az erény szerinti tevékenységként értelmezett boldogság, a kötelesség szerinti cselekedetekben rejlik
 - az élvezetek minőségi és mennyiségi különbségét, a szellemi élvezeteket tartva magasabb rendűeknek.
10. A deontológikus etika elismeri egy cselekvés erkölcsi értékét, ha:
- ösztönös
 - kötelességből fakad
 - célja a boldogság
 - termékenynek bizonyul.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. A baloldali oszlopban igazságosság típusai vannak felsorolva, a jobb oldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz állítások. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. procedurális igazságosság	1. Egy társadalomban az együttélést az érdem szerint megvalósítandó igazságosság eszméje kell megalapozza, és minden törvény korrupt, amely ezt az elvet nem veszi figyelembe.
b. K. Marx felfogása szerinti gazdasági egyenlőségként értelmezett igazságosság	2. A szabadsághoz való jog alapja a javakhoz való hozzáférés egyenlősége és az esélyegyenlőség.
c. érdem alapú igazságosság	3. Az igazságosság a törvények alkalmazása és tiszteletben tartása által valósul meg.
d. igazságosság, mint méltányosság	4. A társadalomban az emberek közti egyenlőtlenégek alapja a szolga és az úr erkölcsének megkülönböztetése.
	5. A gazdasági javak elosztása <i>mindenkitől képessége szerint, mindenkinek szükséglete szerint</i> elve szerint kell történjen.

16 pont

B. Érveljen, körülbelül 10 sor terjedelemben azon tézis mellett vagy ellen, mely szerint: az *igazságosság megvalósulásának feltétele a „törvényuralom”*.

8 pont

C. Konkrét példával mutasson rá J. Rawls felfogása alapján a méltányosságként értelmezett igazságosság szerepére/jelentőségére a hétköznapi életben!

6 pont

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészt:

Valaki talán azt mondhatná, hogy egyenlőtlenül kellene a hivatalokat kiosztani, bármiféle jó tulajdonság magasabb foka szerint, még ha semmi másban nem is különböznének és egymáshoz hasonlóak is lennének, mivel a különbözőek jogaik és érdemeik is mások...(…) Mivel pedig nem részesedhetnek mindenből egyenlően azok, akik csak egy valamiben egyenlőek, és mindenből egyenlőtlenül azok, akik csupán egy valamiben különböznek, szükségképpen minden ilyen alkotmány hibás.

(Arisztotelész, *Politika*)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

1. Azonosítsa a filozófiai tézist, amelyre a fenti szövegrész utal! **4 pont**
2. Mutasson rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, amelyben a fogalmakat sajátos filozófiai értelmükben használja, az *procedurális igazságosság* és *egyenlőség* fogalmai közötti összefüggésre! **10 pont**
3. Fogalmazza meg személyes véleményét a szövegben szereplő filozófiai felfogás időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**

B. Tudva azt, hogy számos filozófus nézete szerint *emberi mivoltunk lényege a gondolkodásban rejlik*:

1. Érveljen körülbelül öt sor terjedelemben a fenti filozófiai gondolat/tézis mellett! **6 pont**
2. Írjon példát az *emberi természet* és a *társadalom* közötti összefüggésre! **6 pont**